

ՔԻՒՋԱՐԴԻՈՒՄ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
ՔԻՒՋԱՐԴ ԳԵՂԵՍՆ
Ի դիմաց թերթի կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
Առ որ կ'ուզուին ամէն գրութիւնք
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KETCHIAN
Bab Aah Djaddeh, No. 38.
CONSTANTINOPLE

«روزنامه»
737
ارمنيجه وى وى سياسى غزبه . صاحب اذيه
بوزانت كيه
مطبعه و ادارة جاده ۳۸ نمره ۳۸
دائرة مخصوصه در

ՔԱՆՔ ՓԱՐՍ

ՀԱՅԱՐԵՐԻ ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ

ՔԱՆՔ ՓԱՐՍ

Պ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 211

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 211

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀԻՆԿԵԱՐԹԻ, 1897 ՅՈՒԼԻՍ 10/22

22 ԱՆՆԵՐ 1315.

10 ԹԷՄԲՐՈՂ 1313

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԹԷ ԻՆՉԵՐ ՏԵՄԱՆԻՔ

ՀԻՒՄՆԱՆՈՒՄԻՆ ԵՒ ՈՐԲԱՆՈՅԻՆ ՄԷՋ

Գ.

Թէ վերի թէ վարի յարկերուն մէջ աւելուող մարտնչութիւնն ընդհանրապէս գոհացուցիչ զգանքներ չի տալիս, քան թէ իրեն զայն դատարարութիւնը մարտնչութիւնը վեր-մակներ քակել պիտի տայինը, և ըստ իսկ ներքին մարտնչութիւնը պիտի փնտռուինը։ Ամէն յարկեր ուրիշ տարիներու սովորականէն աւելի պատասխանող ունին, իրենց առեւտրուն հիւանդարանի յարկերն, ուր անկողններու մէկմասը պարագ է, դատարարի պատգամներու ամենամեծ մասը գրէթէ տարէն մինչ վեր Պոլսէն պակաս ըլլալուն համար։ Անհիմն չէ անշուշտ որ հիւանդարաններու անհոգութիւնն դէմ գանգաւորներ կ'ուսուին, թորաբա-տաւորապէս արտաքին մտանք, ուր եօթն անկողնի մէջ միայն հիւանդ կար-միւս անկողնները պարագ էին։ Եւ այս հիւանդներէ միայն ճիշդ եւ աւելի կողմի պատուհանին մէկ ապակին կտրած ըլլալով, դատարարուն զով օգը մարդուն կուտանայ ներս կ'ուսուցնէր օգտին հասանք յա-նուս ընդհանուր իրենց հիւանդութեանց համար ինչ է և, բայց չնչսակաւ զորոշաններու հիւանդութեան յարկացուած յարկի մը մէջ կտա-րած ապակի թողուլ հիւանդի մը ճիշդ կուտան, ասիակ հիւանդապահին անուշադրութեան անգիծ ծայրն երեցաւ մեզ։ Ուրիշ բան է թէ չի-հիւանդանոցի բժիշկները թաքստաւորներու բացօթեայ դարմանումին նոր գրութիւնը կ'ուզեն փորձել, ինչ-չորով որ թաքստաւոր մարտնչին յԱպա թուան դիւրեւոր բայ պատուհանով կ'ընէր։ Բայց այն ատեն ամէն պատուհաններն այս պէտք էր բայ թողուլ դիւրեւոր ցրելի, և ինչպի-ն է թէ ընտելանքը պարտագնորուն ամէն տեսակ աղբերուն և փոտած կանանցիկներովն աւելի կանուաղ ծանրացած մանանց գիշերային օդն որ յետիւղուէ՛ կ'աւազարի կաւկասեան ամառանոցն շինել, պայծառ, չոր, մարտը օգին։

Կարեւոր պարագայ մ'ալ որ դրանց մը ուշադրութիւնն չի-հիւանդանոցի մէջ տիրող ընդհանուր անգործութեան, ժուլութեան, ձանձրոյթի թոյլ և թուլացուցիչ վիճակն էր։ Որ մին կ'օրհան-չէ, որ մին կ'ըմբոսայ։ այս մարդը քովնուր պատկեր դուրս կ'գիտէ, որ ինչի աւելի շատուր շարժակա-տուլութեան ընդհանուր ժողով մը կ'աղ-մած՝ զիրար կ'ըմբոսանին։ Օրը կ'ըր-կի էր, և 950 պատասխաններէն ոչ մէկուն ձեռքը Ս. Գիլքը մը տե-նանք, կամ ուրիշ ո՛նէ շինել գիլքը։ Անշուշտ գիլքերնու կրօնեցան չիւան-դանոցին, այնպիսի լրագրեր ձրիպակէս կ'ուտարուն չիւանդանոցին, և ոչ մէկը կարգաւոր դրացած տեսանք չի-հիւանդանոցի ընդհանուր շինելը։

Բայց անհրժեշտ է մի որ կարգաւոր քիչ շատ կրնային մտնալ իրենց տառա-պանքները։ Իսկ ոչ-հիւանդներու ամենքն ալ դատարարի պարտու-մանքն ամենքն ալ իրենց ամենքն ալ ծով կ'մտնեն ամէն օր։ Հիւանդ տղայ մը որ կրնայ ծով մտնել, չի՛ կրնար

լսողալ, վաղել, ցատկել, կարգաւ, ըստով մը դատարար, ի մի բան։ Ընդ-հանդիսակն, ամենքը լեցուցիչ էին աննկի մը մէջ, և տղաքն, որը պա-կած, որը նստած, ոչինչ խօսքերով ժամանակ կ'անցընէին։ Դիտողու-թիւն ըրինք թէ մեզք չէ՛ մի այս տղայ ժամանակն այսպէս պարագ անը-նել, Չկայ անոնց վրայ հակող մը, դատարար մը, կրկնի մը, վերակա-ցու մը որ ո՛նէ է կերպի գրադեցնէ զանոնք։ Ինչու՛ երեքը իրենց թո-ղուերն են։

Յետո՛ տեսանք, տեղական բար-բառով, «ճերակայտ -շուշ», ուրիշ տարիներէ աւելի մեծ բազմութիւն մը ծեր, անկար պատասխաններն ուր ծիծաղելով անոնք խոսելով ժամա-նակներն կ'անցընէին անհախօք փ-նդեցնելով որ, կերակուրն ինչ ալ ըլլայ՝ այս խեղճ ծերունիներն ոչ սուրճ ինչպիսի, ոչ ծխախոտ։ Ա-ռանց տակաւին ծեր ըլլալու, գե-տնէր թէ տարիներն առած այսպի-ն իսկը անկեղ մարդոց համար սուրճն և ծխախոտն ինչպիսի սիւ-փանք են։ Ընտելանքն անը հա-մարամ մը, չարքարեղէն մը, չարքար մը առեւտրի, բար չընենք։ «Եւ զե-նք եմ կ'ըսէ ծերունիք։ Եւ հիւանդն տեղ թէ, յիւանդն, օրհնածառ ա-ռակալներն, երեսը կ'ըմբոսանէ։ Այս-պէս վարժուեր են կ'արգենը, պէտք է որ յարգենը իրենց վարժութիւնը։ Բայց ինչու՛ այսպէս պարագ ժամա-նակ անցընեն։ Ինչպիսիքն են որ այ-սուր սուր օր է, բայց ուրիշ օրեր ինչու՛ համար գոնէ լոկ ձեռքի աշ-խատութիւն մը չկատարեն։»

Վերջինք հատկապէս, ժուլութիւնն աշ-խատ ընդհանրացած տեսանքով մը-զին ճան մէջ որ պատուհաններն անշուշտ չեն դատարար ուրիշները դր-ադեցնելու ինչորով։

Ծուլութիւնը մայր է մո-լութեանց, ըսել են նախնիք։ Այս փորձառական ճշմարտութեան լա-ւագոյն պայցոյցը զարձակ «Աղբի-ճան» մէջ կ'ըմբոսանէ։ Հիւանդապա-հներ, խոհարարներ, յիւանդապա-հներ, ապուշապահներ, այս ստորա-կարտ արտաքին առհասարակ թիւր-աղբի կամ անկեղծ մարդիկ են հոն։ (Ամսական 40-50 դրոշով կ'ըն տե-տակ պայտօնեայ կ'ապահուի) Անոնք մէկ կամ ալ որք երբեք պիտի չիբը-նան «Առաքելութեան Մրցանակի» թիւնածու հանգիստանը։ Մեք չտե-նանք, բայց ամէնէն տարբեր և ա-մենէն անկողնակալ աղբիներն յատկը գիշերը շարժար կ'արձեան-ի Գաղթ Չէշմէ։ Օրը կ'մտնեն երբ-մի իսկ Հիւանդանոցին մէջ, որ կե-տովն սրբապար մ է, և զոր մը չայտնի ու պարտուր ստուգապէս սը-բայայը մը կ'ընկալեն։ Եւ «Վանք» անունով մկրտել էին։ Արքեպի-թիւնը մէկ կողմէ, ծուլութիւնն, ան-հոգութիւնն միւս կողմէ, կ'ա-հնար թէ բարդական ո՛րպիսի զեղ-ծուներու կ'առաջնորդեն։ Հետե-ւապար, ինչպէս միտ, այս առթիւ-նը կ'ընդունէր թէ Որբանոց և Հի-ւանդանոց իրարմէ ըզրորովն ան-շուտ պէտք է ըլլան, եթէ կ'ուզուի-նքով տալ ողբալի անկարգութիւն-ներու, զորս չենք կրնար հոս մի առ մի թուել և ճշդել։ Նոյն իսկ Հիւանդանոցի չէնքն մէջ որբեր և որբուհիներ պահելու բացարձակ սխալ քաղաքականութիւն կ'ընկա-տենք մեք։ Ժամանակաւ կարգա-ցիւր տեսակ մը մանկավարժու-հի կ'ըրուածներն (*), որով կ'փաս-տել թէ որբերը մարդասիրու-թեան վարժուելու համար պ'ալք է միտ ալքի առկա։ ունենան հի-լքի

լանդներն և տառապանները։ Բայց միթէ այնպիսի ամենամեծ մարդա-պէններն անոնք են որք Հիւանդա-նոցներու մէջ մեծցեր են։ Չէ՛ մի որ Հիւանդները, տառապանները ման-կութենէ ի վեր ամէն օր զիտելը սի-տեր կակուղցնելու տեղ ունայ թով սիրտերը կարծրացնելու հակառակ արդիւնքը կրնայ տալ։ Աչքը վար-ժուելով կարելի չէ՛ որ սիրտն ալ վարժուի։ Այս ենթադրական առա-ւելութեան դէմ, ո՛րք գնենք ընկե-րութեան ստորին խաւերէն անուած լիբը, անբերն, կամ գոնէ անկեղծ պաշտօնաները շրջապատուած մեծ-նալուր անկերն, փորձառական, ստուգուած անպատեհութիւննե-րը։ . . .

ԿԱՊԵՐՏՈՒՄԻՆ ՀԱՅՈՒՆԻՒՄԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆ

ԹԱՂԱՍ ԵՒ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ

(ԹՂԱՎԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԻՒՋԱՆԻՒՄԻՆ)

ԿԵՆՏՐՈՆ, 1/13 Յուլ. 97.

Պատուած մեք կեանքով վերջին տարիներու ճարտարութեանց վիճա-կագիրը ներկայացնելու Բիւջանոցի միջոցով Այսօր կրնանք իշխ գորգի (կոյսը) գործարանն որ բացուած է Թա-լատի վերին թաղի Առաջնորդարանի մէջ Յարութիւն էր. Կարեւորագու-ն էր ի հասել Կիւլպէնեան տան։ 22 Կարգիւն չեղած են որք իւրա-քանչիւրն առջեւ խոստոված ծուր-դրած են 1 կամ 2 աղբիկ 10 էն 16 տարեկան։ Տեսնելու բան է թէ ինչ-պէս արագ արագ հանդիպել կ'ազ-գոյնը որն մեծապէս վերէն վար ձգուած անէլքներու վրայ և կ'օրհնէ գիշերային ծառայի, զարբեր-Գանձարայի պէս ունի իր գոյնը ու տեղերու հաշիւն և կ'առաջնորդեն զի փորձանի անկողնի փափկի ու ճա-պակ մասերն առէլքն ներսն ու դուրսը կ'մտնեն կ'ընեն, հանդիպ կը ձգեն. վերջինով կ'արձակ թիւն երկրորդ հանգոյցին համար և այս ամէնը կ'ա-տարունակ անկեղծութիւն մէջ։ Ամէն մէկ զործարարին ունի իրեն յատուկ Կա-րգիւն, որ յորժուած է վարժուելու կողմէ։ 1 1/2 կանոնաւ յայտնութիւն ու-նեցող խալի վրայ միջին հատուկ կը-րու գործուր 10 կարգ է 1 ամբի-մեք գործարան խալի։ Բուրդն աւելի հաստ է և հետեւաբար անկողնի դիւր-մէջ կարգը 10 կարգ է 10 փր. 1 Կա գոր-ծուած անտաքէ խալը որ կ'մտն Կեանքով հարգարարին վրայ պակաս չեն, 4-6 ամիս մէջ կ'ործուին, առ առաւել 10 սուր ծառայող ձեռք կը ընդունի և կ'ընտելան 14-15 սուր, բայց դրացանց ճաշովով յորժուած ու գործուած գործեր կ'ընտելան մին-չեւ 25 սուր։ Թալատի այս գործա-րանն ապագային պիտի ստանայ իր կարողութիւնը. Եւ Կարգիւն կ'ընեն մէջ։ Արդէն այսօրու ձեռն անկա-լութեան չէ որ սկսուած է՝ որչա՛ր ի-րենց քնի կրկնել մէջ ճարտարագոր-ծութիւնը մտաւ գործուն և կ'ընելու և օրհնուցներու գործ հայկալիութեան ազ-նի զգացմամբ. ի սրտէ կ'ընտելու-թեան զիւրեքը և յայտնութիւն կ'մաղ-թենք։

Կեանքով Առաջնորդն Ս. Կարապետ. — Որբանոցի վարժարանը Երեւանի մասունքի մասին այն հրատարակելով որով Թալատի Պատ. Միտնարք կ'առաջարկեն Որբա-նոց մ'ալ հոն Երեւան հաստատել։ Հա-կառուութիւնն չունենք Պատ. Միտն-արաններուն և ի հարկին կ'առաջարկենք անոնց մարտնչական գործերը, բայց դատարարութեան և որբերու հոգա-մարտնչական մէջ անոնք չընեն զմեզ կրնար հասնալ թէ պիտի յայտնուի ընդհանրացիւր վարպետ հանելու, զա-նոնք գոհ ընելու, որբերուն միտնար հայր մը ըլլալու։ Անկեղծութեան բայց չենք կ'ընտելանք կ'առաջարկենք ինչ-պէս կ'ընտելանք մէջ մեր որբերն եղած են ինչպէս որբեր ի շոքուր Աւետարանի քա-րոջանք ինչ է այդ որբերն մին կամ երկուքն իմ գաւազներու ըլլալին, գո-րծ անոնց յանձնել կատարելու այն

գործերը զորս անոնք կ'անձնեն. զոր օրինակ, աւել տալի տանս բակը, լիտրերով ձեռնել տալի աղ, փայտ-կրել տալի, ստանց անոնց արժանա-պատուութեան զգացումն ի հաշիւ առ-նելու՝ մաքրել տալի տանս ամէնէն ապրոտ տեղը։ Այս ամէնը ընէր գոցէ անոնց մարմնական կորով մարդեղ, զանոնք չարքաշ, աշխատանք, ինչ իրեն առանձին, ուրիշ անկարգութեան մարդ համար Բայց երբեք իր հասակակից ընկերներով գիլքը ասնի, երկինքէն հեղու ինչմ պահոււ, առանց վերակացուի՛, անոնց հոգին դատար-նիքը պիտի շղթէի։ որ անոնք անպա-մեղաբար գիշերան խոր միտնութեան մէջ փողոցները մնան լալալալ. . . . Պիտի չլծարէի որ անոնք միայն մարմնով աշխատին և իրենց ուղեղն ըլլար անմէջ և անոնց հոգին դատար-րակութեան զուրկ։ Առ աղքատութեան, սխալ հանգարտ, պիտի տալի սպ ու հոտած հակիթ ի կերակուր, բայց պիտի յուսադրէի, քաշալերի դիւքը գրգռող դրացուր, Կարապետի կազ-մելու, տոհմային անարգական ըլլա-լու, վերջապէս անոր ֆիզիքականը անտես ըրած անոնք՝ բարոյական ալ միտնի չորնելու, ի չիք դարձնելու այսպիսի փոյթ պիտի չընենք։

Չուն էինք, Թալատի վերի եկեղե-ցին, ուր եկած էին որբերը Առաջնորդ Հայրն ալ ներկայ է. պատարագի կէ-սին ժամանակը լուր մը Բրտարտան (որբերուն խոստովակալ) իր սիրտն հանգեց. Թոյն մը, բողբոջական յոյն մը, ծայրաստիւնն նախապաշարակ մը որ չուզեր իր որբերն հետ հայ եկեղեցին գալ՝ լուր մը էր Կիւլպէնէն չի-տա պէտք քոյ։ — Գողացին որբերը Պատարանուցեալ եկողին թէ քոյս-նի ինչպէս ատարած էր։ Կերպար-դարան և կողք, օչոտ, աղբիկն քո-յսանակ կ'անցնէ կ'որ։ Կորու մը կը-ռապաշարակներ ի քրիստոնէութեան Աւելորդ է ըսել թէ Առաջնորդ Հայրն այս բարեխիտ կոչուելու Կանոնա-պահարան մը տուաւ իւր արք այս հիւանդանոց, ինչպէս ընտան էր, քա-կուրի սկսաւ թիւրակցութիւն մը կա-տարունակ և երկու որբանոցին (Ս. Կա-րապետ փանդի և Միտնարաներու) եր-կու երգարը մէջ որք իրենց վիճակը պարզած են իրարու և առաջին յայտ-նած է երկրորդին թէ որչա՛ր հանգիստ են ուտելու, հարուցու, ննջելու եւ զարգ կ'այտարարէ թէ ապա ինչով նախախնամութեան և վտանգով ժո-ղովորին տուրբերուն, պիտի ընդունի ամէն լքուածներն իր բացած Որբանո-ցին մէջ ուր արդէն կան 35 որբ։ Բի-լակիւնի մը կարծիքով։ Այս Բիւրերն, որբն Պապին վրայ, և մանանոց մասնաւոր հանդը կ'ըզան արձամարտ-րէն։ Ստորին կարգերու և գիշերով ի-նչերու բաժնին մէջ կան 20 ի չափ հայ մանուկներ։ Վարժարանի վարիչներն են Բիւրերը։ Վարժարանը ծրագրող չունի կամ գոնէ չէ արուած մեզի որ յառ-մանաւոր հանդը կ'ըզան արձամարտ-րէն։ Ստորին կարգերը բացարձակ տարա-գրութիւններ չի պատահակեր, ուսու-րդիականով որ այդ կարգի հարցմանց պատասխանները — գործ Երբի տա-մարդութիւններէն թողցի — ժողովու-րդեան և մանանոց օրէնքով զարգե-լներուն համար օգտակար և հետաքրք-րական պիտի ըլլան, համարձակեցայ այս փոքրիկ անկողնապահութիւնն ընկոււ. Ա. Կարապետի թէ չիբերու-րոյ մը, տեղեկները ժողովուր համար թիւնի վարժած է, արքեպ այս տե-սակ վարժարանութիւն մը կարելի է օրինաւոր նկատել։

Երբեք, որմէնտե մէջ ըլլան 420 յոգեւածին մէջ ինչպէս յոգեւածն առաջին Կարապետի օրը, այսինքն վարժա-կարութեան գործառնութեան մէջ վարժարան վարժարանն ընդհանուր արքեպ այս արքեպ զաննել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել թէ քանի մը տարի վարժարանի մէջ կ'ընք անոն-քին անցեալ և ներկայ արքեպն ըլլան կ'ստանալ, չիմ գաներ աւելի դաւան պատիժ մը ի փոխարէն իրենց օտարաբնութեան քան այն կրթու-թեան իրով պիտի ներկայանան օր մը այս մասնակներն իրենց ծնողաց ինչու՛ արքեպ չառնել նկատի թէ չունի Բիւր ընկերա-կան մարդ բան մ'ունենային որով կարելի ըլլայ մտածել

